

η ΕΠΟΧΗ των βιβλίων

11

Δημήτρης Δασκαλόπουλος «Τα χρόνια που θα 'ρθουν - Ποιήματα 1958-2018», εκδόσεις Πατάκη, 2022

Τα σιγανά ποτάμια

«Μου αρέσουν πολύ αυτά τα σιγανά ποτάμια/ τα μονοσύλλαβα και δυσέυρετα που επιβιώνουν/ στα σφύλλικα σταυρούλεξα, όπως ακριβώς επιζούν/ οι στίχοι παλαιών ποιητών στην μνήμη των νεότερων», γράφει ο Δημήτρης Δασκαλόπουλος στο τελευταίο ποίημα της συγκεντρωτικής έκδοσης των ποιημάτων του με τίτλο «Τα χρόνια που θα 'ρθουν - Ποιήματα 1958-2018» που κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις εκδόσεις Πατάκη.

Το ποίημα αυτό, που το αισθάνθηκα ως ένα καθαρό ποίημα ποιητικής τοποθετημένο ίσως και αντί επιλόγου στην έκδοση, με έκανε να σκεφτώ ένα σχήμα γνωστό. Τον περίφημο «μέγα ποταμό της ποίησης» και τους ποικίλους ελιγμούς του, τα σκοτεινά υπόγεια νερά του, τα αντίθετα ρεύματά του, τους παραποτάμους, τα ρυάκια, τις εχθρές του. Όλα εκδοχές της ακατάπαυστης ροής ενός ποιητικού συνεχούς, που πρέπει και να αποκατά νέα οριμή, πρέπει και να διατηρεί τη στάθμη του χάρη σε εκείνους τους εκλεκτούς εκπροσώπους της ποιητικής τέχνης που το υπηρετούν με αφοσίωση.

Κάτι το μέγιστο εν ελαχίστω

Ο Δημήτρης Δασκαλόπουλος γεννημένος το 1939 στην Πάτρα, επίτιμος διδάκτορας Φιλολογίας του ΑΠΘ και του Πανεπιστημίου Πατρών, βραβευμένος για το σύνολο του έργου του από την Ακαδημία Αθηνών και αποδέκτης του Μεγάλου Βραβείου του περιοδικού «Ο Αναγνώστης».

χάρη στην πολύτροπη προσφορά του στα ελληνικά γράμματα ανήκει στους λίγους εκλεκτούς.

Όχι μόνο για την προσήλωσή του, την ακάματη και διεξοδική εργασία του στην εργογραφία. Σεφέρη και τα μελετήματά του και για άλλους κορυφαίους ποιητές όπως ο Καβάφης και ο Σικελιανός, αλλά και για την ευμέλεια της ποιητικής φωνής του, τη στιχουργική καλαισθησία και ακρίβεια των λόγων του και τα καλοζυγισμένα ποιήματά του, που όλα αυτά τα χρόνια όχι μόνο δεν κατατριφτήκαν στο επίκαιρο, αλλά δοκιμάστηκαν στην κατ' εξοχήν καταστατική ποιητική πράξη, χαρίζοντάς μας δηλαδή κάτι το μέγιστο εν ελαχίστω.

Ψύχραιμος, συγκεκριμένος και μεθοδικός στη λιγότερη της εισφορά, ο Δασκαλόπουλος επιχείρησε το δικό του παρόχημα στην ελληνική ποίηση με μεγάλο σεβασμό στις καταβολές της. Σφαιρικός ποιητής, όπως λένε, με κλασικές επιδόσεις και έντονη την ανησυχία του υπαρκτού βιώματος και του παρελθόντος καλλιέργησε μια γραφή λιτή και ευφρώδως παιγνιώδη, με απόλυτη συνείδηση και συντριπτικό πραγματισμό.

Φωνή σταθερή, γειωμένη, χωρίς ψευτοκοσμώματα, τυφλά σημεία και μαλάματα τα ποιήματα του Δασκαλόπουλου είναι καταθέσεις προσωπικής αλήθειας και ανυπόκριτου στοχασμού που διαθέτουν συγκινητική και σπάνια ποιότητα.

Ποίηση που σχολιάζει, προσαρμόζεται και εκπλήσσει

Στη συγκεντρωτική έκδοση των ποιημάτων του, όπου περιλαμβάνονται ποιήματα από εννέα συνολικά βιβλία ποίησης, νομίζω πως όλα τα παραπάνω πιστοποιούνται. Με συγκίνηση επιστρέφει στα Γράμματα στον Ερμόλαο του 1981 για να ξαναδιαβάσεις πως: «Οι λέξεις δεν μας προστατεύουν, Ερμόλαε/ Είναι μία καταραμένη μεταμόρφωση» αλλά και πως «Μέσα σ' αυτόν τον κύκλο, Ερμόλαε/ σ' ανταμώνω άθικτο/ σαν ασύλητο τάφο» και με ξάφνιασμα παρατηρείς πως τώρα προσέχεις ποιήματα που είχαν άλλοτε βιαστικά προσπεράσει, όπως την Μαγική Εικόνα από τη συλλογή «Με δίχτυ τον άνεμο» του 2015.

Το ποίημα αυτό, μάλιστα, τη Μαγική Εικόνα, επέλεξα να την μετα-

φέρω εδώ στο ακέραιο κλείνοντας. Είναι ένα ποίημα που ενισχύει την εντύπωσή μου για τη δυναμική αυτής της συγκεντρωτικής έκδοσης των ποιημάτων του Δημήτρη Δασκαλόπουλου. Κι αυτό επειδή σκέφτομαι πως ο Δασκαλόπουλος είναι ένας δημιουργός που γραμματολογικά ανήκει στη δεύτερη μεταπολεμική γενιά του οποίου, όμως, η ποίηση και σχολιάζει και προσαρμόζεται και κυρίως εκπλήσσει, ακριβώς γιατί καταφέρει και διατηρεί στον τρόπο, το ύφος και την πρόθεσή του κάτι από το σπίθισμα και το θάρρος της νεότητάς.

Η ιδέα αυτή φωτίζει και μια άλλη σκέψη μου ως προς τη χρησιμότητα των συγκεντρωτικών εκδόσεων, πέρα από την επανακυκλοφορία έργων εξαντλημένων, πέρα από τη διάθεση για αποτίμηση του έργου ενός συγγραφέα. Η κυκλοφορία μιας συγκεντρωτικής έκδοσης θα είναι πάντα μια καλή ευκαιρία γνωριμίας, ένα νεύμα στους αναγνώστες του σήμερα, ένα κάλεσμα αν προτιμάτε.

Ο Δασκαλόπουλος σ' έναν στίχο του λέει: «η ποίηση είναι πορεία». Συμπληρώνω πως η πορεία αυτή είναι στην πραγματικότητα πορεία καλή και χρειάζεται όχι μονάχα τους συνοδοιπόρους που ξέρουν ήδη και εκτιμούν, αλλά και εκείνους τους συνοδοιπόρους που προσερχονται ως νεότεροι και πρόθυμοι να την ανακαλύψουν.

Η σύρτις αποσύρεται με την Μαγική εικόνα. Γράφει ο Δασκαλόπουλος:

Μαγική εικόνα

- Γυναίκες που δουλεύουν
Σε εργοστάσια και χωράφια
- Γερασμένες γυναίκες που βλέπουν
Στο κρεβάτι τον άρρωστο άντρα τους
- Άλλες που άλλαξαν σε γάμους
Δύο και τρία αντρικά σώματα
- Έφηβες που απορούν και θαυμάζουν
Τις αλλαγές στο μεγάλο σώμα τους
- Νέες κοπέλες που ονειρεύονται
Το νυφικό και τον γάμο τους
- Νέα κορίτσια που υπέστησαν
Την πρώτη τους έκτριση
- Γυναίκες που λαχταρούν κρυφά
Ένα άλλο γυναικείο σώμα
- Γυναίκες που αδημονούν
Για τη βραδινή αγκαλιά του άντρα
- Γυναίκες που γυρνάνε στο σπίτι
Κουρασμένες από τη δουλειά της ημέρας
- Γυναίκες που παρέμειναν ανέγγιχτες
Ανέραστες με νεκρό σώμα
- Μεσόκοπες που αρχίζουν να τρέμουν
Καθώς τους εγκαταλείπει η επιθυμία
- Ηλικιωμένες που βλέπουν τις νεαρές
Και φαντάζονται τα φλογερά κρεβάτια τους
- Γριές που το σώμα τους έχει ξεχάσει
Την αλλοτινή θερμότητα του έρωτα
- Πόρνες που πιστεύουν πως διατηρούν
Την παιδική αθωότητα
- Γυναίκες υψιλόβαθα στελέχη
Σε πολυεθνικές εταιρείες
- Μανόδες που η τύχη τους έδωσε
Ένα ανάπηρο παιδί
- Γυναίκες που περιποιούνται
Μνήματα προσφιλών τους
- Ποιες διαβάζουν ποιήματα;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΚΟΡΡΥΒΑΝΤΗ

Σηρόγρο